

Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn

**Externa lån och en påbörjad undersökning av
tillämpningen av 2013 års regler**

1	Sammanfattning	3
2	Inledning.....	4
2.1	Uppdraget	5
3	Ränteavdragsregler	5
3.1	2009 års begränsningsregler för ränteavdrag.....	5
3.2	2013 års begränsningsregler för ränteavdrag	6
3.3	Företagsskattekommitténs förslag	6
4	Övergripande statistik	7
5	Skatteplanering med externa lån	11
5.1	Analys av uppdraget	11
5.2	Sammanfattning av föregående års kartläggning	12
5.3	Vad kartläggningen visar.....	14
5.4	Sammanfattning	15
6	Iakttagelser gällande 2013 års regler om ränteavdrag	15
6.1	Analys av uppdraget	15
6.2	Sammanfattning av tidigare års kartläggning	16
6.3	Redogörelse för några iakttagelser	19
6.3.1	Upphörande med ränteavdrag.....	19
6.3.2	Förhandsbesked m.m.	20
6.3.3	Lån i riskkapitalägda bolag med flera	21
6.3.4	Den som faktiskt har rätt till inkomsten.....	24
6.3.5	Lån från bolag med underskott.....	29
6.3.6	Beskattningsbeslut/domar i andra länder.....	30
6.3.7	Överenskommelser med myndigheter i andra länder	30
6.4	Sammanfattning	32
7	Slutsatser.....	33

1 Sammanfattning

I regleringsbrevet för 2014 har Skatteverket fått i uppdrag att fortsätta kartläggningen av ränteavdragen, särskilt vad gäller frågan om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen. Skatteverket ska även påbörja en undersökning av tillämpningen av 2013 års regler.

2009 och 2013 har det införts avdragsbegränsningar avseende ränteutgifter på interna lån som lämnas inom en intressegemenskap. Den första lagen var begränsad till interna lån som använts för interna andelsöverlåtelser, medan den senare lagen i princip omfattar alla interna lån där ränteinkomsten inte beskattas normalt.

Under åren 2012-2013 har interna lån minskat kraftigt, vilket tyder på att lagstiftningen har haft effekt. Den externa finansieringen har dock samtidigt ökat, vilket gör att den totala upplåningen ligger på en fortsatt hög nivå även om den minskat något. Skatteverket har inte kunnat verifiera att det i någon större omfattning finns en tydlig koppling mellan de minskade interna lånen och de ökade externa lånen.

Statistik från Statistiska Centralbyrån (SCB) från senare delen av 2012 visar att en del större skulder mot utländska ägarkoncerner reglerats och konverterats till eget kapital. SCB har bedömt att detta till stor del troligen beror på de ytterligare begränsningar i ränteavdragsreglerna som trädde i kraft 2013. Denna utveckling har fortsatt under 2013.

I 2013 års rapport¹ drogs slutsatsen att det förekommer skatteplanering med externa räntor vid företagsförvärv. Några iakttagelser som visar att detta skulle ha avtagit har inte gjorts. Vad beträffar övrig skatteplanering med externa lån bedöms detta i dagsläget inte utgöra ett hot mot det svenska bolagsskatteunderlaget.

Den totala upplåningen ligger på en fortsatt hög nivå, vilket medför att det inte blir någon större förändring av det negativa räntenettet². Det innebär att det behövs ändrade regler som även omfattar externa räntor om regleringen av ränteavdrag ska få någon mer betydande effekt på den svenska bolagsskattebasen. Företagsskattekommittén har i juni 2014 lagt fram förslag om nya ränteregler som skulle innebära att avdragsrätten även begränsas för ränta hänförlig till externa lån.

Skatteverket har i denna rapport beskrivit det Skatteverket uppmärksammat med anledning av 2013 års regler utifrån lämnade upplysningar om ränteavdrag i inkomstdeklarationerna för beskattningsår 2013, Skatteverkets lämnade dialogsvar³ och Skatterättsnämndens förhandsbesked. Det är för tidigt att dra några säkra slutsatser gällande tillämpningen av 2013

¹ Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn, 20 januari 2014, dnr 131 756251-13/113

² Räntenettet är skillnaden mellan räntetäkter och räntekostnader för svenska aktiebolag exklusive den finansiella sektorn

³ En dialogfråga är en möjlighet för företaget att hos Skatteverket stämma av sin egen bedömning i en relativt komplex skattefråga

års regler. Endast enstaka utredningar är ännu slutförda. Reglerna synes dock ha haft effekt då de interna lånen har minskat. En del sedan tidigare kända fall vad gäller skulder hänförliga till interna och externa andelsförvärv har avvecklat sina interna lån eller återlagt räntan till beskattning i inkomstdeklarationen. Andra fortsätter dock att yrka avdrag för räntan.

Många förfrågningar om tillämpningen av reglerna till både Skatteverket och Skatterättsnämnden samt att information om ränteavdrag lämnats i inkomstdeklarationerna i stor omfattning indikerar att företagen upplever att reglerna är svåra att tillämpa.

2013 års lag förväntas täcka in en stor del av det som tidigare rapporterats som kringgåenden av 2009 års lag eller annan skatteplanering. Dock kvarstår en del svårigheter vid tillämpning av reglerna inom vissa områden, bl.a. avseende förekomsten av ägarstrukturer med många delägare, alltmer komplexa finansieringsstrukturer, överenskommelser med utländska myndigheter och lån från långivare med underskott.

2 Inledning

Skatteverket har under flera år undersökt lånestrukturer som etablerats inom koncerner, främst i samband med interna och externa andelsförvärv. I en rapport från januari 2008⁴ har beskrivning skett av ”interna räntesnurror”, dvs. fall där ränta erlagts på koncerninterna lån som upptagits vid förvärv av andra koncernföretag. Under åren därefter har regeringen i regleringsbrev gett Skatteverket i uppdrag att kartlägga och rapportera om skatteplaneringen med räntor. Inriktningen på uppdragen har varierat.

Efter att ränteavdragsbegränsningsregler införts för ”interna räntesnurror”⁵ från 2009 har visst fokus inledningsvis lagts på kartläggning av lagens tillämpning. Regeringen har emellertid redan i det första uppdraget efterlyst en bredare kartläggning av förekomsten av ränteavdrag och önskat få en utvärdering av behovet av ytterligare avdragsbegränsningar. I regleringsbrevet för 2011 har regeringen utökat uppdraget med begäran om kartläggning av om externa lån utgör allvarliga hot mot den svenska bolagsskattebasen. I de två följande uppdragen har begränsning skett till företag inom välfärdssektorn samt hos koncerner som ägs av helt eller delvis skattebefriade svenska subjekt. Även om de senare uppdragen avsett den allmänna skatteplaneringen hos dessa företag har fokus även här legat på skatteplaneringen med räntor, som även innefattat lån från externa parter.

I regleringsbrevet för 2013 har regeringen gett i uppdrag åt Skatteverket att särskilt undersöka om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen samt att undersöka om nya metoder för att kringgå 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler har använts.

⁴ Ränteupplägg - slutrapport, 31 januari 2008

⁵ 24 kap. 10 a-e §§ inkomstskattelagen 1999:1229 (IL)

Från 2009 och framåt har Skatteverket lämnat sex slutrapporter och två delrapporter. Skatteverkets rapporter har utgjort underlag för regeringens bedömning av behovet av lagstiftning som reglerar avdragsrätten för räntor för koncerninterna lån. Vid ändringen av ränteavdragsbegränsningsreglerna, som trädde i kraft från 1 januari 2013, har lämnats sammanfattningar av nämnda rapporter i propositionen (prop. 2012/13:1, avsnitt 6.17.4). De nya reglerna innebär en betydande skärpning genom att alla interna lån omfattas samt att det numera för avdragsrätt inte räcker att beskattningsnivån 10 % uppnås hos mottagaren av ränteintäkten.⁶

2.1 Uppdraget

Regeringen har i regleringsbrevet för 2014 gett Skatteverket i uppdrag att fortsätta kartläggningen av ränteavdragen, särskilt vad gäller frågan om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen. Skatteverket ska dessutom påbörja en undersökning av tillämpningen av 2013 års regler. Uppdraget ska redovisas senast den 16 januari 2015. Regeringen kommer att återkomma i frågan om uppföljning av de nya ränteavdragsbegränsningsreglerna.

3 Ränteavdragsregler

En grundläggande bestämmelse i inkomstskattelagen är att räntor för att vara avdragsgilla – till skillnad från andra utgifter – inte behöver vara utgifter för att förvärva eller bibehålla inkomster.⁷ I princip måste det således finnas en uttrycklig reglering för att ränteavdrag inte ska medges, såvida inte lagen mot skatteflykt är tillämplig eller att den verkliga innebörden är någon annan. Det finns inga begränsningsregler av generell natur som reglerar avdragsrätten. Under de senaste åren har det införts begränsningsregler, som reglerar avdragsrätten i vissa fall för interna räntor som inte är normalt beskattade hos långivaren. Det finns inte någon begränsning i avdragsrätten för räntor på lån som upptagits hos banker eller andra fristående finansinstitut.

3.1 2009 års begränsningsregler för ränteavdrag

2009 års lag begränsar avdragsrätten för räntor avseende interna lån som upptagits vid interna andelsöverlåtelse. Om ett företag förvärvar ett annat företag inom en intressegemenskap och finansierar förvärvet genom att uppta lån från ett företag inom intressegemenskapen där räntan beskattas med mindre än 10 % är ränteutgiften inte avdragsgill (tioprocentsregeln). I undantagsfall kan ränteavdrag medges även om beskattningen hos långivaren understiger 10 % om bolaget kan visa att såväl förvärvet som lånet huvudsakligen (ca 75 %) är affärsmässigt motiverade. I lagen finns också några bestämmelser som riktar sig mot kringgåenden.

⁶ 24 kap. 10 a-f §§ IL

⁷ 16 kap. 1 § IL

3.2 2013 års begränsningsregler för ränteavdrag

2013 års lag bygger på 2009 års lag, men har utvidgats till att gälla i princip alla interna lån som inte beskattas normalt. Detta innebär att även ränteavdrag på interna skulder som upptagits vid externa förvärv av andelar omfattas av reglerna, vilket många gånger kan medföra att rätt till ränteavdrag inte föreligger. Om det långivande intresseföretagets ränteinkomst beskattas med mindre än 10 % medges avdrag för motsvarande räntor bara om det kan visas att skuldförhållandet – och i vissa fall också förvärvet – är huvudsakligen affärsmässigt motiverade. Genom ett undantag till tioprocentsregeln begränsas avdragsrätten, även om beskattning sker med minst 10 %, om det huvudsakliga skälet till att skuldförhållandet uppkommit är att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Dessutom har begreppet intressegemenskap vidgats genom att kravet på ”bestämmande inflytande” ändrats till ”väsentligt inflytande”.

EU-kommissionen har den 26 november 2014 lämnat en formell underrättelse till den svenska regeringen angående ränteavdragsbegränsningsreglerna. Kommissionens slutsats är att reglerna förefaller utgöra en överträdelse av etableringsfriheten som fastställs i artikel 49 i EUF-fördraget och artikel 28 i EES-avtalet. Den svenska regeringen har uppmanats att inom två månader inkomma med synpunkter i ärendet.

3.3 Företagsskattekommitténs förslag

Företagsskattekommittén har den 12 juni 2014 lämnat sitt slutbetänkande ”Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet” till regeringen.

Kommittén har lämnat ett huvudförslag som innebär att företagens räntekostnader och andra finansiella kostnader enbart ska få dras av mot ränteintäkter och andra finansiella intäkter. Några ytterligare avdrag för ränteintäkter och finansiella kostnader får inte göras. Istället införs ett nytt avdrag, ett s.k. finansieringsavdrag, vilket innebär att alla företag får göra ett schablonmässigt avdrag för finansieringskostnader uppgående till 25 procent av företagets skattemässiga resultat. Finansieringsavdraget är således för företagen ekonomiskt likställt med en sänkning av bolagsskattesatsen med 5,5 procentenheter.

Eftersom detta förslag innebär att utrymmet för skatteplanering med hjälp av ränteavdrag kommer att minska väsentligt, föreslår Kommittén även att 2013 års regler avseende avdragsbegränsningar för räntor på koncerninterna lån avskaffas.

Företagsskommittén har även lämnat ett alternativt förslag som innebär en bolagsskattesänkning med 3,5 procentenheter i kombination med en, jämfört med huvudförslaget, mindre restriktiv avdragsbegränsning. Finansiella kostnader som motsvaras av finansiella intäkter får även i detta förslag dras av, därutöver får ett finansiellt avdrag göras med högst 20 procent av företagets rörelseresultat. I detta alternativa förslag föreslås nuvarande regler om ränteavdragsbegränsningar vara kvar.

4 Övergripande statistik

I tidigare ränterapporter har Skatteverket redogjort för statistik som belyser svenska företags räntor ur olika aspekter och på olika övergripande nivåer. Statistiken har hämtats från Skatteverkets databaser och från analyser gjorda av SCB. På samma sätt som all statistik innehåller den osäkerhetsmoment och felkällor i underlaget. De relativt grova måtten är mera till för att visa på tendenser än på exakta belopp. Det är svårt att från sådana generella siffror dra specifika slutsatser om volymer eller trender beträffande företagens skuldsättning, men det kan ändå ge en värdefull bakgrundsbeskrivning.

Enligt tidigare uppgifter har svenska icke-finansiella företag under åren 2003-2007 redovisat negativt räntenetto med 80-90 miljarder kronor per år.⁸ 2008 har en dramatisk ökning skett för att de följande två åren falla tillbaka till tidigare nivåer. Under 2011 och 2012 har en stark ökning skett av det negativa räntenettet till 132 respektive 146 miljarder kronor. Detta bedöms inte ha påverkats i nämnvärd grad av räntenivåer eller valutakursförändringar och det finns ingen uppenbar förklaring till varför detta skett.

Under år 2013 har det negativa räntenettet minskat med 24 miljarder kronor till 122 miljarder kronor. Den allmänna räntenivån har varit lägre 2013 än 2012 samtidigt som valutakurserna varit relativt stabila. De koncerninterna lånen som vanligen har en hög ränta har minskat i omfattning. Det negativa räntenettet ligger dock fortfarande på en mycket hög nivå.

Tabell 1
Räntenetto (mdr kr)

År	Räntenetto
2003	- 88
2004	- 82
2005	- 83
2006	- 82
2007	- 95
2008	- 181
2009	- 109
2010	- 80
2011	- 132
2012	- 146
2013	- 122

I slutet av 2012 har observerats en stor förändring av den interna bruttoskulden vid utländska direktinvesteringar i Sverige. Bruttoskulden gentemot utländska ägare och koncernbolag har

⁸ Detta är totalsiffror som inte ger besked om det avser externa eller interna räntor eller om det gäller gränsöverskridande eller rent inhemska förhållanden.

minskat med 159 miljarder kronor till 1 495 miljarder kronor. Under 2013 har bruttoskulden minskat med ytterligare 133 miljarder kronor och uppgår till 1 362 miljarder kronor. Se tabell 2 nedan som visar den koncerninterna utlandsskuldens utveckling år 2008-2013.

Tabell 2
Koncernintern utlandsskuld (mdr kr)

År	Direktinvesteringar koncernlån, brutto ⁹	Direktinvesteringar koncernlån, netto ¹⁰
2008	1706	781
2009	1749	806
2010	1643	718
2011	1654	734
2012	1495	596
2013	1362	489

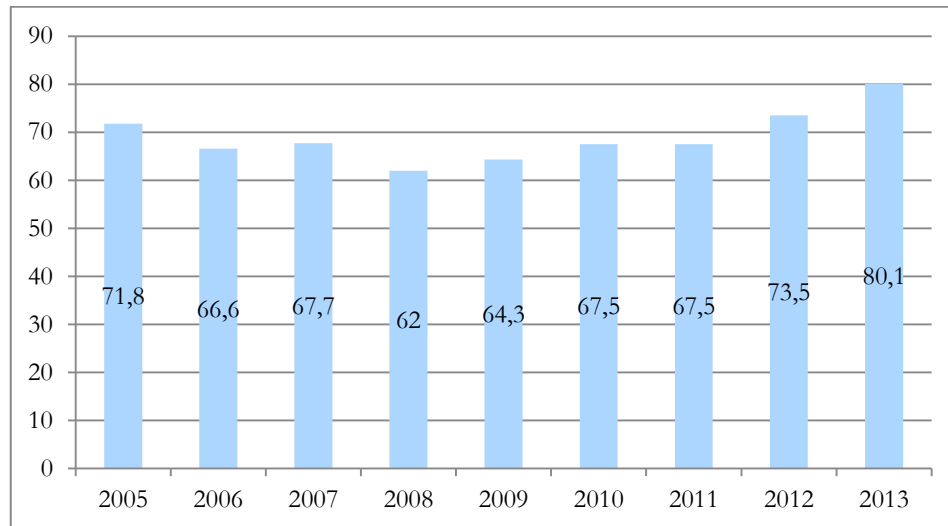
2012 har de interna skulderna avseende direktinvesteringar till största delen konverterats till eget kapital genom aktieägartillskott, vilket SCB har bedömt till stor del troligen beror på att ytterligare begränsningar i ränteavdragsreglerna trätt i kraft 2013. I diagram 1 nedan framgår att avseende utländska koncerninterna direktinvesteringar har andelen interna lån minskat och det egna kapitalet ökat under 2012 och 2013.

⁹ SCB: Betalningsbalansen, tabell räntebärande utlandsskuld brutto, 2014-06-03 och Q4 2014-12-02.

¹⁰ SCB: Betalningsbalansen, tabellsamling Utlandsställning december 2013 och Q4 2014-12-02. Med ”netto” avses skulder till utländska företag minus fordringar.

Diagram 1

Det egna kapitalets andel (%) av utländska koncerninterna direktinvesteringar¹¹

Företagens externa upplåning har ökat under både 2012 och 2013. Den externa utlandsskulden, innefattande lån och räntebärande värdepapper, har ökat med 66 miljarder kronor 2012 och med 40 miljarder kronor 2013. Se tabell 3a nedan. Även den inhemska externa skulden, innefattande lån och räntebärande värdepapper, har ökat med 54 miljarder kronor under 2012 och med 53 miljarder kronor under 2013. Se tabell 3b nedan.

Tabell 3a

Externa skulder utland (mdr kr)

År	Externa lån utland	Obligationer PMI ¹² Utland	Summa skuld utland	Förändring summa skuld utland
2011	251	263	514	-
2012	261	319	580	66
2013	258	362	620	40

¹¹ SCB, Direktinvesteringar – tillgångar och avkastning 2012 och 2013.

¹² Penningmarknadsinstrument

Tabell 3b
Externa skulder Sverige (mdr kr)

Obligationer PMI Sverige	Lån MFI ¹³	Summa skuld Sverige	Förändring summa skuld Sverige
297	1824	2121	-
321	1854	2175	54
353	1875	2228	53

Även om den externa upplåningen ökat har den totala skulden minskat något på grund av att den koncerninterna upplåningen har minskat i omfattning. Med hänsyn till den låga inflationen framstår inte minskningen som oväsentlig. Se tabell 4 nedan där de icke-finansiella företagens interna och externa lån sammanfattas. Tabellen avser inte att visa den totala bilden av företagens finansiering utan är koncentrerad till faktorer som är väsentliga för uppdraget.

Tabell 4
Utvecklingen av företagens långfristiga finansiering (mdr kr)

År	Direktinvesteringar koncernlån, brutto	Externa lån utland	Obligationer PMI Utland Sverige		Lån MFI	Total skuld	Förändring av total skuld
2005	974	118	198	161	1247	2698	
2006	1090	169	187	177	1343	2966	+268
2007	1371	170	167	264	1593	3565	+599
2008	1706	271	192	308	1769	4246	+681
2009	1749	296	275	307	1674	4301	+55
2010	1643	287	238	281	1705	4154	-147
2011	1654	251	263	297	1824	4289	+135
2012	1495	261	319	321	1854	4250	-49
2013	1362	258	362	353	1875	4210	-40

Av statistik från myndigheten Tillväxtanalys framgår att ägandet från vissa länder ökat markant de senaste åren.¹⁴ Sedan år 2000 har antalet företag i Sverige som kontrolleras från Luxemburg ökat från 101 till 1153 stycken. Under samma tidsperiod har företag som kontrolleras från

¹³ Monetära finansinstitut (MFI) innefattar banker, bostadsinstitut, finansbolag, kommun- och företagsfinansierande institut, monetära värdepappersbolag och monetära investeringsfonder (penningmarknadsfonder).

Lånen från MFI avser s.k. icke-finansiella företag. Begreppet omfattar till en mindre del institutioner som inte har koppling till de frågor som är aktuella i denna rapport. Detta kan i viss mån påverka beloppens storlek men inte den trendmässiga utvecklingen.

¹⁴ Tillväxtanalys, Utländska företag 2012

befintliga eller f.d. skatteparadis ökat från 66 till 529 stycken.¹⁵ Under 2013 är det några få länder som ökat sitt ägande av bolag i Sverige, bland dem finns Jersey, annars är trenden ett svagt minskat utlandsägande i Sverige.

Om man ser till direktinvesteringarnas beloppsmässiga omfattning, lån och eget kapital, har investeringarna från Luxemburg tidigare ökat under en 10-årsperiod. Den tidigare tillväxttakten för investeringarna har nu stannat upp. Se tabell 5 nedan. Under 2012 har det skett en kraftig minskning av direktinvesteringar från Belgien medan det har skett en ökning från USA och Nederländerna. Belgien och Nederländerna ligger kvar på ungefär samma nivå under 2013 medan USA fortsätter att öka. Ökningen av investeringarna från USA kommer efter en minskning under en 10-årsperiod. Under 2013 har även direktinvesteringar från Schweiz ökat relativt mycket, efter att den sista 10-års perioden legat på en låg och konstant nivå. I Luxemburg, Belgien, USA och Schweiz finns möjligheter att uppnå en relativt låg beskattning av ränteinkomster.

Tabell 5

Landfördelade tillgångar i Sverige (eget kapital+ lån) mdr kr

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ¹⁶
Belgien	113	156	170	182	114	40	57
Nederländerna	295	333	344	391	446	486	460
Luxemburg	168	310	322	309	360	384	399
Schweiz	63	57	66	56	60	55	79
USA	244	208	164	146	156	208	228

5 Skatteplanering med externa lån

5.1 Analys av uppdraget

Skatteverket har i regleringsbrevet för 2014 fått i uppdrag att fortsätta kartläggningen avseende frågan om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen.

I föregående års rapport förde Skatteverket en diskussion om vad som kan anses vara skatteplanering med externa lån. Vid bedömning av om externa lån kan innebära skatteplanering med ränteavdrag bör utgångspunkten vara att den absoluta merparten av banklån och andra lån från utomstående finansiella institutioner ligger utanför det område som kan betraktas som skatteplanering. Detta kan dock ifrågasättas vad beträffar andelsförvärv där särskilda lånestrukturer etableras genom nedtryckning av skulder (s.k. debt-push-down). Sådan

¹⁵ Inom Private Equity-sektorn är det vanligt att ägarbolag finns i lågskattejurisdiktioner eller i Luxemburg.

¹⁶ Beloppen avseende 2013 är inte helt jämförbara med tidigare belopp eftersom det skett vissa omdefinitioner av begreppet direktinvesteringar

skatteplanering innebär en medveten vald förvärvs- och lånestruktur som medför att räntebetalningar på såväl banklån som ägarlån helt eller delvis kan eliminera vinster från den köpta koncernen.

2013 års uppdrag avgränsades till att Skatteverket försökte kvantifiera effekterna av den externa skuldsättningen vid företagsförvärv, framförallt avseende skuldsättningen vid företagsförvärv som strukturerats enligt den s.k. debt push-down-modellen.

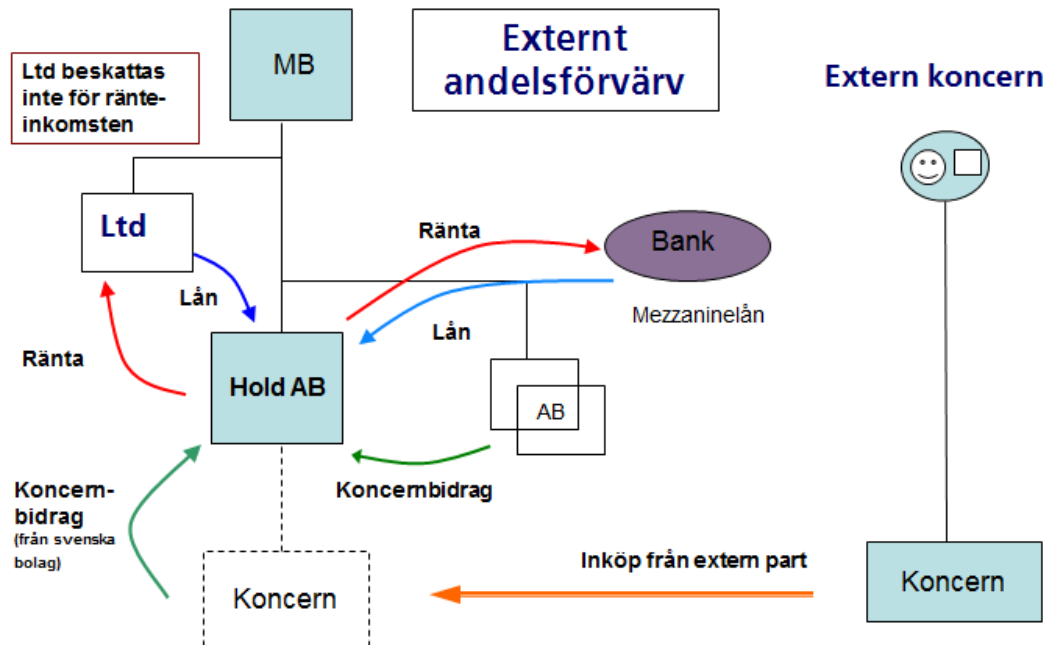
2014 års uppdrag har avgränsats på så sätt att någon ytterligare kvantifiering av effekterna av den externa skuldsättningen inte har gjorts med hänsyn till den omfattande kartläggning som gjordes i föregående års uppdrag. Kartläggningen har i år fokuserats på att försöka klargöra om det finns en tendens till att koncerner och företag efter införandet av 2013 års regler har gjort en omläggning från interna lån till externa lån.

5.2 Sammanfattning av föregående års kartläggning

I föregående års rapport bedömde Skatteverket att de mest frekventa fallen som kunde betraktas som skatteplanering med externa lån var andelsförvärv där särskilda lånestrukturer etableras genom s.k. debt-push-down. En förenklad debt-push-down-struktur som omfattar både koncernlån och banklån (externa lån) visas i bild 1 nedan.

Köpeskillingen betalas av det svenska holdingbolag som utses som förvärvsbolag (Hold AB). Ofta är det två eller tre svenska holdingbolag i förvärvskedjan. Långivare till koncernlånet är moderbolaget eller annat koncernbolag som normalt inte beskattas för internräntan. Detta uppnås oftast genom att långivaren ligger i en lågskattejurisdiktion eller att finansiella hybrider eller företagshybrider används.

Bild 1

Banklånen upptas av Hold AB eller ett annat svenskt holdingbolag i strukturen. Ränteutgifterna hos holdingbolagen kan kvittas mot koncernbidrag från de rörelsedrivande svenska dotterbolagen. Utformningen kan skilja sig åt mellan industriella förvärv och Private Equity-förvärv (PE-förvärv/riskkapitalförvärv). Den externa belåningen är ofta betydligt högre i de sistnämnda fallen. Det är även mer vanligt förekommande att den externa belåningen läggs i Sverige vid Private Equity-förvärv.

För en köpare är förvärvsstrukturen enligt bild 1 inte det mest närliggande arrangemanget. Det är mer naturligt att finansieringen ligger hos köparen (MB), som har de finansiella förutsättningarna för köpet i form av egna medel och möjligheter att förhandla med banker om lån. Köpeskillingen skulle kunna betalas direkt från MB till säljaren i stället för genom nybildade svenska holdingbolag.

Skatteverket inriktade föregående års kartläggning av externa lån mot att utreda skuldsättningen vid företagsförvärv som strukturerats enligt den s.k. debt push-down-modellen. För att kunna bedöma om planeringen utgjorde ett allvarligt hot mot bolagsskattebasen kvantifierades omfattningen av extern långivning vid företagsförvärv med sådana holdingbolagsstrukturer.

Skatteverket identifierade 66 företagsförvärv med holdingbolagsstruktur och fann vid en analys av dessa att den externa finansieringen uppgick till knappt 187 miljarder. Skatteverket tog även del av statistik bl.a. gällande Private Equity-sektorn (riskkapitalsektorn) eftersom finansieringen

i dessa fall oftast organiseras enligt den förvärvsmodell som beskrivits ovan. Utifrån detta beräknades att den årliga ränteutgiften uppgår till 18-24 miljarder kronor, varav minst hälften avser PE-sektorn, vilket motsvarar 4-5 miljarder kronor i bolagsskatt.

Skatteverkets slutsats utifrån ovanstående beloppsmässiga bedömningar var att dessa betydande ränteutgifter medför ett starkt minskat skatteunderlag hos bolag som förvärvas i holdingbolagsstrukturer med nedtryckning av skulder. Skatteplanering med externa lån vid sådana förvärv skulle därför kunna uppfattas som ett hot mot den svenska bolagsskattebasen.

I föregående års rapport (avsnitt 5.2.2) beskrivs även några andra fall som kan anses vara skatteplanering med externa lån. Dessa varianter har dock endast iakttagits i ett mindre antal fall men ibland gällande stora belopp, exempelvis:

- Externa lån som finansierar interna andelsförvärv.
Externt lån tas i Sverige vilket medför avdrag för ränta. De externt lånade medlen överförs som köpeskilling till koncernbolag i annat land som är i behov av externt lånade medel men kanske inte har möjlighet att utnyttja ett ränteavdrag.
- Externa lån som ger dubbla avdrag, ett avdrag i Sverige och ett avdrag i annat land.
Vid användande av företagshybrider finns möjlighet att ta ett externt lån i Sverige vilket medför avdrag för ränta. Om det svenska bolaget sedan i ett annat land även beskattas som en del av ett utländskt bolag, exempelvis genom att tillämpa check-the-box reglerna i USA, kan avdrag för räntan erhållas även i det andra landet.

För att kunna kartlägga omfattningen av sådan skatteplanering som inte avser företagsförvärv krävs i princip utredning hos företagen i varje individuellt fall. Skatteverket saknar dock formella möjligheter till sådan allmän kartläggning. Det är därför svårt att göra en bedömning av omfattningen, men baserat på förekomsten av de fall som iakttagits vid 2013 års kartläggning bedömdes inte denna skatteplanering utgöra ett hot mot det svenska bolagsskatteunderlaget.

5.3 Vad kartläggningen visar

Av inhämtad statistik (avsnitt 4) kan utläsas att den koncerninterna upplåningen har minskat kraftigt under åren 2012-2013. Bruttoskulden gentemot utländska ägare och koncernbolag har minskat med 292 miljarder kronor (159 + 133) till 1 362 miljarder kronor. Samtidigt har den externa finansieringen ökat med ungefär motsvarande belopp vilket medför att den totala upplåningen inte har förändrats nämnvärt. Det negativa räntenettet ökade under 2012 med 14 miljarder kronor. Under 2013 har det negativa räntenettet minskat med 24 miljarder kronor men det ligger fortfarande på en hög nivå om 122 miljarder kronor. Statistiken visar även att finansieringen med eget kapital till viss del har ökat.

Statistiken på makronivå pekar således på att de koncerninterna lånen minskat och den externa upplåningen ökat. Detta skulle kunna bero på att intern finansiering till viss del har ersatts med extern finansiering med anledning av 2013 års regler. Det kan också finnas andra förklaringar till ökningen av den externa upplåningen, exempelvis att koncernerna kan ha expanderat och därför behöver mer externa lån vilket inte kan betraktas som skatteplanering.

Skatteverket har gjort en kartläggning utifrån tillgängliga uppgifter för att försöka klargöra om det finns en tendens att koncernerna minskar sin interna upplåning genom att byta ut de interna lånen mot nya externa lån.

Även om det skulle kunna vara på sådant sätt i enstaka fall kan vi inte se att det är något som förekommer i större omfattning. Redan i förra årets kartläggning uppmärksammades några fall där interna lån ersattes med obligationslån som redovisades som externa. I de fåtal fall som identifierades var det ibland fråga om stora belopp. En osäkerhetsfaktor är dock att dessa obligationslån kan vara tecknade eller innehas av företag inom intressegemenskapen, se avsnitt 6.2. Sammanfattningsvis har Skatteverket inte kunnat verifiera att det i någon större omfattning finns en tydlig koppling mellan de minskade interna lånen och de ökade externa lånen.

5.4 Sammanfattning

I föregående års rapport drog Skatteverket slutsatsen att det förekommer skatteplanering med externa räntor vid företagsförvärv. Skatteverket har inte gjort några iakttagelser som visar att detta skulle ha avtagit.

Vad beträffar övrig skatteplanering med externa lån (dvs. skatteplanering i andra situationer än vid externa företagsförvärv) gjordes bedömningen i föregående års rapport att sådan skatteplanering i dagsläget inte utgör ett hot mot det svenska bolagsskatteunderlaget. Skatteverket anser dock att det finns skäl att framöver fortsätta bevaka denna typ av skatteplanering.

Generellt finns det ett problem i och med att den totala upplåningen ligger på en fortsatt hög nivå då den externa upplåningen ökat, vilket medför att det inte blir någon större förändring av det negativa räntenettet. Det innebär att det behövs ändrade regler som även omfattar externa räntor om regleringen av ränteavdrag ska få någon mer betydande effekt på den svenska bolagsskattebasen.

6 Iakttagelser gällande 2013 års regler om ränteavdrag

6.1 Analys av uppdraget

Skatteverket ska som en andra del i regleringsbrevet för 2014 års uppdrag påbörja en undersökning av tillämpningen av 2013 års regler avseende ränteavdragsbegränsning.

Skatteverket har i tidigare rapporter beskrivit olika typer av kringgåenden av 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler. Detta har lett till att regelsystemet skärpts med den lagändring som trätt i kraft från 2013.

Lagstiftningen från 2009 omfattade bara interna lån som lämnats för att finansiera interna andelsförvärv. Från 2013 har lagen om ränteavdragsbegränsningar skärpts i framför allt två avseenden. Dels omfattas i princip alla interna lån av lagstiftningen och dels kan avdrag i vissa fall nekas även om räntemottagaren beskattas med minst 10 %. Detta medför att interna lån som tidigare inte omfattats av 2009 års lag nu kan bli föremål för avdragsbegränsning.

De kringgåenden som tidigare beskrivits sammanfattas i avsnitt 6.2 nedan. Det finns anledning att inom uppdraget följa upp om beskrivna företeelser förhindras av den nya lagstiftningen.

Merparten av inkomstdeklarationerna för beskattningsåret 2013, vilket är det första året som reglerna ska tillämpas, har lämnats först under den senare delen av sommaren 2014. Endast enstaka utredningar avseende de nya reglerna kommer därför vara slutförda vid tidpunkten för färdigställandet av denna rapport.

Med hänsyn till detta kommer kartläggningen främst att inriktas på att beskriva det Skatteverket uppmärksammat i de upplysningar om ränteavdrag som lämnats till deklarationerna för beskattningsår 2013, Skatteverkets lämnade dialogsvar och Skatterättsnämndens förhandsbesked.

6.2 Sammanfattning av tidigare års kartläggning

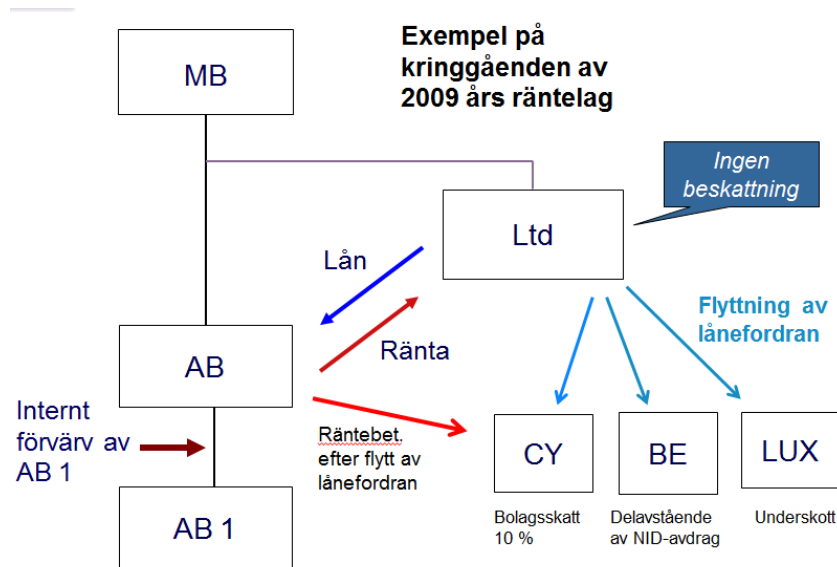
Tidigare rapporterade kringgåenden har främst gällt olika sätt att uppnå en beskattning med minst 10 % hos det långivande intresseföretaget. Därmed har lagen inte varit tillämplig och ränteavdrag har medgetts. Sådana fall har gällt flyttning av lån till långivare i länder med en bolagsbeskattning om 10 % eller strax däröver, exempelvis Cypern, Schweiz och Irland. Vidare har visats att beskattningen av räntor på lån som lämnats från intressebolag i Belgien med s.k. NID-bolagsstatus¹⁷ ”skruvats upp” till 10 % genom frivilligt avstående av fiktivt ränteavdrag i Belgien. Därmed har ränteavdrag kunnat erhållas i Sverige.

I tidigare rapporter har ett 10-tal fall redovisats där långgivaren varit bolag i Luxemburg med stora underskott, ofta i mångmiljardklassen. Bolagen i Luxemburg har i princip beskattats normalt för ränteinkomsten, men de har i praktiken inte beskattats eftersom stora underskott förelegat. Många av dessa underskott har tillkommit genom interna omstruktureringar, ibland strax före det att reversen placerats i det luxemburgska bolaget. Genom att lagen föreskriver att ett hypotetiskt test ska ske för att avgöra om ränteinkomsten i princip beskattas med 10 % hade det enligt 2009 års lag mindre betydelse att ingen faktisk beskattning skedde. Därmed

¹⁷ NID = notion interest deduction, vilket innebär avdrag för en ränteschablon beräknad utifrån eget kapital

medgavs i dessa fall ränteavdrag hos den svenska låntagaren. I nedanstående bild visas exempel på beskrivna kringgåenden.

Bild 2

I Luxemburg finns det fler möjligheter att undvika beskattning än att skapa skattemässiga underskott. Ett exempel är användandet av s.k. PEC-instrument (Preferred Equity Certificate), som är ett hybridinstrument. Ett PEC-instrument kan i Luxemburg medföra skattemässiga avdrag för räntan medan innehavaren i ett annat land kan betrakta avkastningen som (skattefri) utdelning, vilket innebär att räntan i praktiken inte beskattas.

Skatteverket har i tidigare rapporter¹⁸ beskrivit att riskkapitalaktörer i samband med uppköp av svenska företag frekvent har etablerat finansieringsstrukturer som innebär att både interna och externa räntekostnader belastat den svenska verksamheten. Samtidigt har inte den interna ränteinkomsten beskattats hos mottagaren eller beskattats mycket lågt, vilket oftast har uppnåtts genom att det långivande ägarbolaget legat i en lågskattejurisdiktion eller att finansiella hybrider eller företagshybrider använts. Räntorna som tillämpats på ägarlånen har dessutom varit på en hög nivå, oftast 12-16 %. Efter ett uppköp är det inte ovanligt att koncernen inte längre betalar någon skatt i Sverige. Se även avsnitt 5.2. 2013 års lag har tillkommit bl.a. för att förhindra interna ränteavdrag vid externa förvärv av företag där ränteinkomsten inte beskattas eller beskattas lågt.

I 2012 års rapport har ett fall beskrivits där ett svenskt investmentbolag vid förvärvet av tre välfärdskoncerner har byggt upp en motsvarande räntestruktur som riskkapitalaktörerna för att

¹⁸ Senast i 2013 års rapport samt i Slutrapport Skatteplanering i företag inom välfärdssektorn, 12 december 2012, dnr 131 296685-12/113

minimera beskattningen hos välfärdskoncernen. I de fall som utretts har ägarlånen slussats från investmentbolaget till förvärvsföretaget. Investmentbolaget har i praktiken inte beskattats för räntan genom att de medgett fullt avdrag för utdelning till bakomliggande aktieägare. Investmentbolaget har därmed kunnat uppnå samma skatteeffekter som riskkapitalbolagen.

Transaktionerna som beskrivits ovan avser externa förvärv och omfattas därför överhuvudtaget inte av 2009 års regler.

Skatteverket har i tidigare rapporter även beskrivit andra fall där 2009 års lag inte kunnat tillämpas eftersom användningen av lånedmedlen legat alldeles utanför lagens omfattning, exempelvis försäljning av interna fordringsrätter, lån för vinstutdelning och ränta på upplupen ränta när räntan inte betalats kontant.

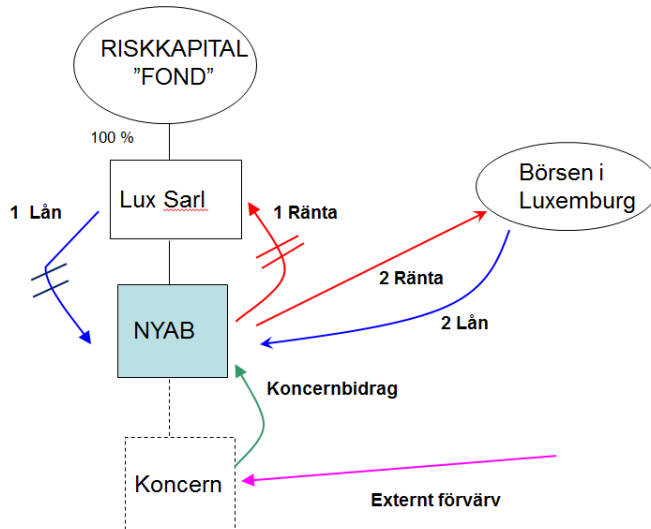
I 2013 års rapport har Skatteverket redogjort för andra typer av kringgåenden, såsom förvärv av utländska bolag med skattemässiga underskott, omvandling av interna lån till obligationslån, intern försäljning av immateriella tillgångar och dubbla avdrag med utnyttjande av filial.

Interna lån omvandlas till obligationslån

Det är inte ovanligt att en koncerns finansiering sker genom att företagsobligationer emitteras. I föregående års rapport bedömdes volymen av sådana lån uppgå till ungefär 600 miljarder kronor hos icke-finansiella företag. 2013 uppgår motsvarande volym till ungefär 700 miljarder kronor. Flera fall har iakttagits där sådana lån upptagits genom att obligationer emitterats på utländsk börs, främst i Luxemburg och på Irland. I samband med utredningar har framkommit att det förekommer att obligationerna tecknas eller innehas av företag inom intressegemenskapen. Även om det utåt sett verkar som det är fråga om externa lån kan det således vara fråga om lån inom intressegemenskapen.

Ränteavdragsbegränsningsreglerna avser endast lån som lämnas inom en intressegemenskap. Det är således av avgörande betydelse vem som tecknar obligationerna eller som förvärvar dem över börsen. Som exempel kan nämnas ett fall där ett svenskt bolag upptagit interna lån med mångmiljardbelopp i samband med ett riskkapitalförvärv, se bild 3 nedan.

Bild 3

Interna lån som upptagits vid förvärv av externa andelar har inte omfattats av lagen från 2009. Av årsredovisningen framgår att refinansiering skett i slutet av 2012, varvid interna lån ersatts med obligationslån som utstälts på börsen i Luxemburg. Skuldbelastningen är därmed oförändrad, men avser i större omfattning externa långivare. Genom att det är fråga om externa lån är räntan avdragsgill även från 2013. Om det däremot visar sig att obligationerna innehas av företag inom intressegemenskapen kan dock fråga uppkomma om avdragsbegränsning.

6.3 Redogörelse för några iakttagelser

6.3.1 Upphörande med ränteavdrag

Som framgår av avsnitt 4 Övergripande statistik har det negativa räntenettet minskat med 24 miljarder under 2013, men det ligger fortfarande på en hög nivå. Vidare framgår att utländska koncerninterna lån vid direktinvesteringar har minskat med 292 miljarder kronor (159 + 133) under åren 2012-2013. Under 2012 har skulderna enligt SCB till största del konverterats till eget kapital genom aktieägartillskott.

Av statistik från SCB framgår att tillväxttakten gällande direktinvesteringarna från Luxemburg har stannat upp under 2012 och 2013 efter att ha ökat under en 10-årsperiod. Det skulle kunna tyda på att de nya reglerna åtminstone till viss del träffar den skatteplanering som skett via Luxemburg. 2013 års regler förhindrar sådan flytt av fordringar till underskottsbolag i Luxemburg som tidigare förekommit. Även de externa förvärv som görs av riskkapitalaktörer

omfattas av 2013 års regler. Det har tidigare varit vanligt med lån via Luxemburg vid sådana förvärv.

Skatteverket har tidigare¹⁹ utrett 52 fall där koncerninterna lån upptagits för koncerninterna förvärv. Därefter har ytterligare ca 6 fall utretts. Av samtliga dessa fall är det ca 30 företag, d.v.s. mer än hälften, som fortfarande yrkar avdrag för räntekostnaden beskattningsår 2013. Det kan konstateras att 7 företag har lånen kvar vid slutet av beskattningsår 2013 men återlägger räntekostnaden skattemässigt i deklarationen. Utifrån analyser av inkomstdeklarationer, årsredovisningar och de upplysningar som företagen lämnat i deklarationen har Skatteverket uppskattat att ca 21 företag har avvecklat lånen och ränteavdragen helt genom kapitaltillskott eller på annat sätt samt i något fall ersatt de interna lånen med externa lån. Dessutom har 7 företag avvecklat lånen redan år 2009. Det kan tilläggas att i vissa av de redovisade fallen beträffande interna andelsförvärv har Skatteverket redan tidigare nekat ränteavdrag med stöd av 2009 års lag.

Skatteverket har även analyserat 44 fall där koncerninterna lån upptagits för externa andelsförvärv och där det kan antas att räntetäkten inte tidigare blivit normalt beskattad. Dessa omfattar bl.a. fall där Skatteverket tidigare gjort utredningar p.g.a. höga räntenivåer. Utifrån analyser av inkomstdeklarationer, årsredovisningar och de upplysningar som företagen lämnat i deklarationen har Skatteverket uppskattat att ca 17 företag, d.v.s. drygt en tredjedel, har avvecklat lånen helt eller i fåtalet fall återlagt räntan skattemässigt i deklarationen. Detta har skett genom kapitaltillskott eller på annat sätt. I något fall har de interna lånen ersatts med externa lån. Det är ca 27 företag, d.v.s. knappt två tredjedelar av de analyserade fallen som fortfarande yrkar avdrag beskattningsår 2013.

Vad gäller välfärdsföretag, som förvärvats av riskkapitalbolag/investmentbolag, har de flesta ersatt de interna lånen med kapitaltillskott. Ett av de större välfärdsföretagen har ersatt de interna lånen med externa lån. Dessa välfärdsföretag är dock fortfarande inte föremål för faktisk beskattning i någon större omfattning. Detta eftersom de har stora ackumulerade underskott p.g.a. tidigare ränteavdrag och dessutom fortfarande gör avdrag för externa räntor.

Skatteverket har noterat att det finns ett ganska stort antal företag som yrkar avdrag i inkomstdeklarationen beskattningsår 2013 fast de enligt en bedömning utifrån lämnade uppgifter i deklarationen inte borde kunna erhålla avdrag.

6.3.2 Förhandsbesked m.m.

Företagen har ställt ett stort antal frågor med anledning av 2013 års lag. Skatteverket har sedan slutet av 2012 besvarat ett 60-tal s.k. dialogfrågor där företagen företrädesvis har frågat om Skatteverket bedömer att de har avdragsrätt för räntan utifrån omständigheter i de specifika fallen. Även ett synnerligen stort antal begäran om förhandsbesked har lämnats till

¹⁹ Ränteavdrag i företagssektorn – fortsatt kartläggning, 19 december 2011, dnr 131-836251-11/113

Skatterättsnämnden (SRN). Av dessa ärenden har ca 30 st skickats på remiss till Skatteverket. Hittills har SRN lämnat besked i ca 15 ärenden varav alla utom ett är överklagade till Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD).

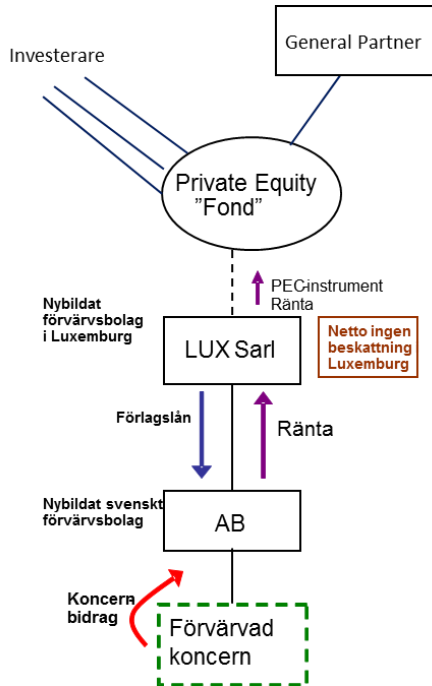
De besked SRN lämnat har gällt olika frågeställningar. I de fall ventilen varit tillämplig har SRN ansett att avdragsrätt inte föreligger om finansieringen istället hade kunnat ske genom tillskott. Några av de lämnade beskederna har omfattat frågor där räntan betalas till ett utländskt koncernbolag med skattemässiga underskott vilket innebär en prövning utifrån undantaget från tioprocentregeln. Även i dessa fall har SRN, med något undantag, ansett att det inte föreligger avdragsrätt för räntan. Hittills har SRN endast i delfrågor i enstaka fall ansett att det föreligger avdragsrätt. HFD har ännu inte avgjort något av förhandsbeskedsärendena. HFD har dock undanröjt två förhandsbesked och avvisat ansökningarna. Detta har motiverats med att utpräglade utrednings- och bevisfrågor som inte lämpar sig för att prövas inom ramen för ett förhandsbesked har aktualiserats.

6.3.3 Lån i riskkapitalägda bolag med flera

Skatteverket har som framgår av avsnitt 5.2 tidigare rapporterat om skatteplanering med räntor som etableras i samband med riskkapitalförvärv. 2013 års lag har tillkommit bl.a. för att förhindra interna ränteavdrag vid externa förvärv av företag där ränteinkomsten inte beskattas eller beskattas lågt.

I tidigare rapporter har beskrivits hur finansierings- och ägarstrukturen brukar se ut i de riskkapitalägda bolagen, se förenklad bild nedan.

Bild 4

Inför ett förvärv i Sverige bildas en kedja av svenska holdingbolag där bolaget längst ned i ägarstrukturen förvärvar det företag som ska köpas upp. Toppbolaget i den svenska ägarstrukturen ägs av ett bolag vanligen etablerat i Luxemburg eller på Guernsey eller Jersey. En riskkapitalfond är en kontraktuell överenskommelse mellan ett antal investerare och en eller flera s.k. general partners oftast belägna på Jersey eller Guernsey. Fonden är inte en juridisk person och kan därmed inte ingå avtal. Investerarna satsar ett visst belopp i fonden som general partnern därefter förvaltar.

Inför ett företagsförvärv är förvärvsbolaget i Sverige i behov av kapital. Detta kapital kan tillföras det förvärvande företaget som tillskott eller som ägarlån. Det har varit vanligt med en blandning av dessa.

Tidigare har rapporterats att det oftast varit ägarbolaget i Luxemburg eller på Guernsey eller Jersey som har lånat ut till de svenska holdingbolagen. Den ränta som det svenska bolaget har erlagt har inte blivit beskattad. Guernsey eller Jersey beskattar inte ränteinkomster och vad gäller Luxemburg finns möjligheter att undvika en faktisk beskattning genom att bolaget i Luxemburg tar upp motsvarande lån från sin bakomliggande ägare genom att utge s.k. PEC-instrument. Detta är ett s.k. hybridinstrument som kan utnyttjas för att uppnå olika beskattningseffekter i olika länder. Luxemburgbolaget kan normalt betrakta räntebetalningen till ägarna som ett skattemässigt ränteavdrag. Däremot kan ägarna, enligt vad Skatteverket erfar, betrakta mottagen betalning som skattefri utdelning.

Skatteverket har noterat att vissa riskkapitalägda bolag i upplysningar lämnade till inkomstdeklarationen har beskrivit att det är fonden som har lämnat ett lån till det svenska bolaget eller att det är investerarna som genom fonden lämnat lån till det svenska bolaget. Fonden är i sig inte en juridisk person som kan lämna ett lån, general partnern är komplementär och kan agera aktieägare och långgivare för fondens räkning genom särskilt bildade bolag. Fonden beskattas inte men dess resultat beskattas hos delägarna, dvs. investerarna i fonden. I upplysningar till deklarationen uppges att de låntagande bolagen i dessa fall anser att det är investerarna som är långgivare och att investerarna inte ingår i samma intressegemenskap som dem, eftersom varje investerare var för sig endast har en låg ägarandel. Detta skulle innebära att skuldförhållandet inte omfattas av ränteavdragsbegränsningsreglerna. Det har ännu inte genomförts någon utredning som klargjort vilka faktiska förhållandena som föreligger.

Vid tillämpningen av 2013 års ränteregler anses företag vara i intressegemenskap med varandra om ett av företagen, direkt eller indirekt, genom ägarandel eller på annat sätt har ett väsentligt inflytande över det andra företaget eller om företagen står under i huvudsak gemensam ledning. I propositionen (2012/13:1) framgår att vid bedömningen av om ett väsentligt inflytande föreligger är även andra faktorer än storleken på ägarandelen av betydelse.

Fråga uppkommer i dessa fall om investerarna och/eller general partnern kan anses ingå i samma intressegemenskap som det svenska låntagande bolaget. Frågan om intressegemenskap är föremål för bedömning.

Ett fall med liknande finansieringsstruktur har varit föremål för prövning i förvaltningsrätten redan gällande 2009 års lag. I det prövade fallet var det general partnern som stod som formell långgivare. Förvaltningsrätten ansåg att det var general partnern som var den som var långgivare och också den som faktiskt hade rätt till inkomsten. Vidare ansåg förvaltningsrätten att general partnern ingick i samma intressegemenskap som det låntagande svenska bolaget eftersom general partnern stod som formell ägare till det svenska toppbolaget.

Det finns även exempel på att andra än riskkapitalägda bolag har lån från en mycket spridd ägarkrets där respektive ägare har en låg ägarandel. Det kan vara fråga om att institutionella ägare (investerare) har gått ihop om en gemensam investering utan att någon riskkapitalaktör deltar.

Ett sådant exempel är ett fall gällande en s.k. alternativ investeringsfond enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Bolaget/fondens finansiering regleras av ett investeringsavtal. Bolaget/fonden har färre än tio aktieägare och har gett ut aktier av tre aktieklasser där aktieslag A och B medför en röst per aktie medan aktieslag C medför 10 röster per aktie. Det är endast en ägare, ett svenskt aktiebolag, som innehar C-aktier. Detta bolag innehar ca 60 % av rösterna. Beträffande övriga ägare vilka också är långgivare anser

bolaget/fonden att dessa inte ingår i intressegemenskapen, då var och en endast har ett mindre inflytande p.g.a. lågt röstetal.

6.3.4 Den som faktiskt har rätt till inkomsten

Enligt tioprocentsregeln ska bedömningen av om inkomsten blir beskattad med minst 10 % göras i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma.

Denna reglering är densamma i både 2013 års lag och 2009 års lag. Vid Skatteverkets granskning utifrån 2009 års regler framkom att företagen inledningsvis vanligen lånade direkt ifrån ett lågbeskattat företag. Bedömningen av om kravet om 10 % beskattning var uppfyllt gjordes därför många gånger direkt gällande det långgivande företaget.

Skatteverket har därefter uppfattat det som att det med åren tenderat att bli alltmer vanligt med mer komplexa finansieringsstrukturer. Det tycks bli vanligare att långgivaren i sig inte är lågbeskattad men att långgivaren i sin tur lånar från ett lågbeskattat företag. Ibland slussas räntan genom olika bolag i flera led.

Skatteverket har även sett många exempel på att långgivaren är finansierad från flera företag inom koncernen, ibland i olika länder med olika beskattningssituationer. Detta kan få till följd att en del av den ränta som ett svenskt företag erlägger på ett lån i senare led inte blir beskattad alls, medan en annan del av räntan på samma lån kan bli beskattad med mer än 22 %. Det finns också exempel där långgivaren är finansierad med både interna lån och med externa lån eller externa lån som slussats internt. I sådana fall uppstår frågan om hur mycket av utlåningen till det svenska bolaget som är finansierat med externa lån eller med externa lån som slussats till långgivaren.

Det är inte alltid fråga om identiska lån som slussas genom flera företag. Det kan istället vara så att det företag som lånar ut till det svenska företaget är finansierat med ett flertal lån upptagna från samma långgivare, eller från flera långgivare i olika länder, där lånen har olika villkor vad gäller löptid, räntenivåer, amortering m.m. Räntan hänförlig till dessa lån, eller några av dem, kan vara lågt beskattad men p.g.a. av nämnda omständigheter kan det föreligga svårigheter med att sammankoppla lånen med utlåningen till det svenska företaget.

Alltmer komplicerade finansieringsstrukturer gör det svårare att både utreda och att bedöma vem det är som faktiskt har rätt till inkomsten.

Beskrivning av några kända fall

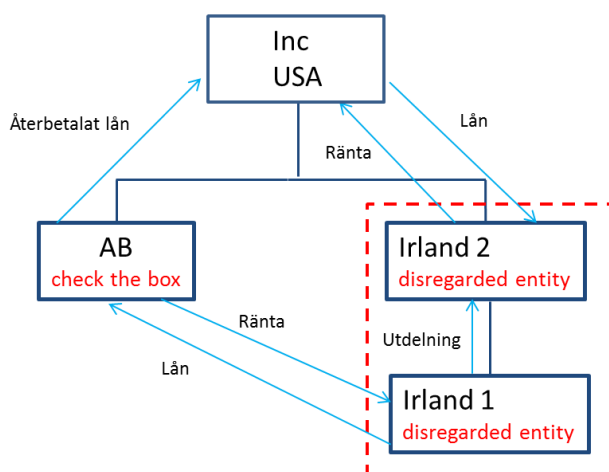
Fall 1

En USA-ägd koncern har åren 2003-2004 genomfört interna andelsförvärv. För att finansiera förvärven har det svenska förvärvsbolaget lånat från sitt amerikanska moderbolag (Inc). Den

ränta som det svenska företaget betalat till den amerikanska modern har inte beskattats då de s.k. check-the-box reglerna har tillämpats. Dessa regler innebär att vid den amerikanska beskattningen av moderbolaget (Inc) bortses från räntebetalningarna som gjorts av det svenska företaget då det svenska företaget betraktas som en del av det amerikanska företaget.

Under 2010 har det svenska företaget återbetalat lånen från sitt amerikanska moderbolag. Detta har finansierats genom lån från ett koncernföretag på Irland (Irland 1) som i sin tur har finansierats med eget kapital från sitt moderbolag, ett annat koncernföretag på Irland (Irland 2). Irland 2 har finansierat det egna kapitalet i Irland 1 med lån från det ursprungliga amerikanska bolaget (Inc). De genomförda transaktionerna kan beskrivas som att de irländska företagen lagts mellan det amerikanska moderbolaget och det svenska företaget i finansieringsstrukturen.

Bild 5

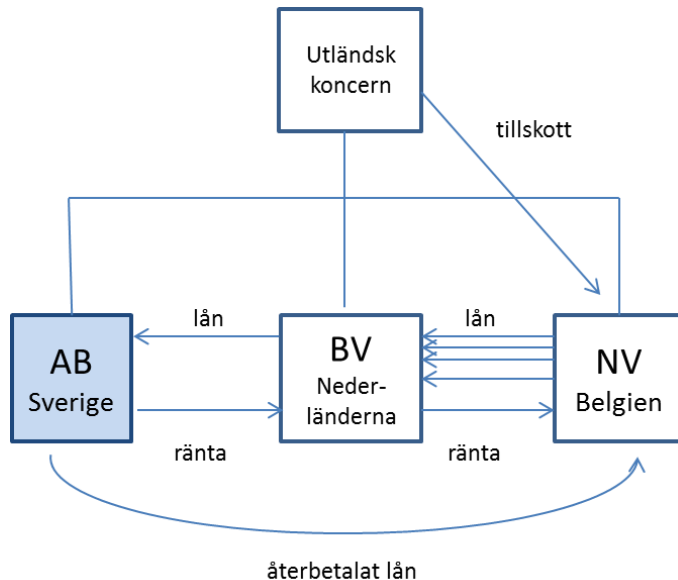
Räntan som erläggs till Irland 1 är föremål för 12,5 % bolagsskatt men inkomsten kan kvittas mot underskott i Irland 2 enligt irländska skatteregler, s.k. group relief/loss surrender. Underskotten hos Irland 2 uppstår då Irland 2 erlägger ränta till det amerikanska moderbolaget Inc. Ränteintäkten beskattas inte hos Inc då de irländska bolagen vid den amerikanska beskattningen anses vara ”disregarded entity”, vilket innebär att de betraktas som en del av Inc. Det medför att vid den amerikanska beskattningen bortses från interna mellanhavanden och därför bortses även från räntan mellan de irländska bolagen och Inc. Skatteverket har bedömt att det är moderbolaget i USA som är den som faktiskt har rätt till inkomsten och har i beslut nekat avdrag för räntan.

Fall 2

Ett svenskt företag i en utländsk koncern har tidigare haft ett lån från ett koncernbolag i Belgien som tillämpat NID-reglerna med följd att räntan inte har blivit beskattad i Belgien.

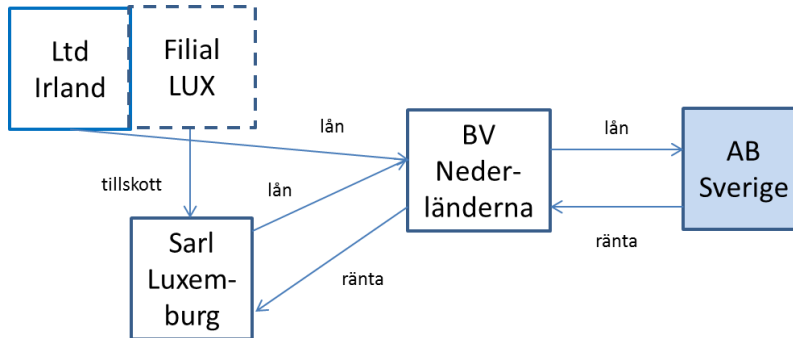
Under senare år har det svenska företaget löst lånen från det belgiska företaget, vilket finansierats med lån från ett koncernföretag i Nederländerna. Det nederländska företaget har finansierat utlåningen med lån från samma belgiska företag som tidigare lånat ut direkt till det svenska företaget. Samtliga transaktioner har genomförts samma dag och resulterat i att det nederländska företaget placerats mellan den svenska låntagaren och den belgiska långgivaren i finansieringsstrukturen. Senare har lånen från det belgiska företaget lagts om till ett flertal lån med olika villkor såsom löptid och därmed olika räntenivåer. Räntan som erlagts till det nederländska bolaget har varit föremål för en beskattning överstigande 20 % medan räntan som erlagts till det belgiska bolaget inte blivit beskattad eller endast lågt beskattad i Belgien.

Bild 6

Vid ett senare tillfälle har det nederländska bolaget ersatt merparten av lånen från det belgiska bolaget med lån från ett koncernbolag i Luxemburg som har finansierats med kapitaltillskott från ett irländskt koncernbolags filial i Luxemburg. Filialen har finansierats med lån från dess irländska huvudkontor. Det nederländska bolaget har även lån direkt från det irländska bolaget.

Bild 7

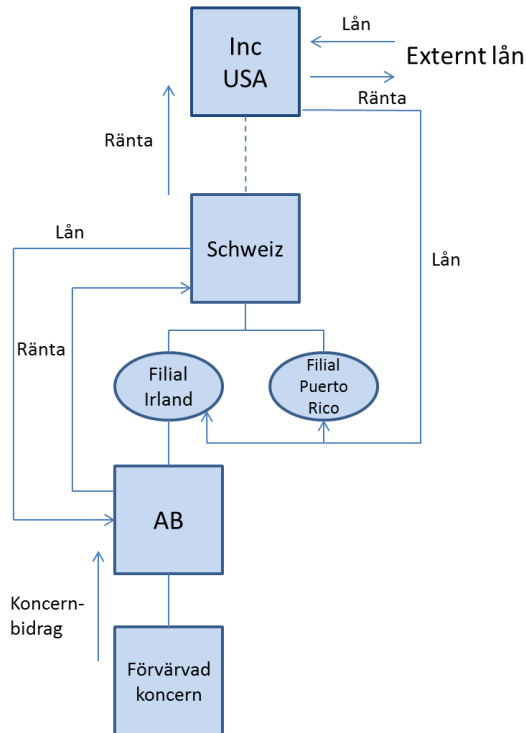
Bolaget i Luxemburg kan i Luxemburg ingå i samma beskattningsenhet som det irländska bolagets filial i Luxemburg. Det innebär att någon faktisk beskattning av ränteinkomsten inte sker då ränteinkomsten i det luxemburgska bolaget kan kvittas mot räntekostnader i filialen. De ränteinkomster i det irländska bolaget som motsvarar räntekostnaden i filialen förmodas inte bli beskattade på Irland då transaktioner mellan en filial och dess huvudkontor enligt irländsk rätt, vad Skatteverket erfar, inte får några skattemässiga konsekvenser.

Fall 3

En amerikansk koncern har externt förvärvat en svenskägd koncern. Förvärvet har skett genom ett nybildat svenskt aktiebolag som ägs av ett schweiziskt koncernbolags irländska filial.

Finansieringen av förvärvet av den svenska koncernen har skett genom att koncernmodern i USA upptagit flera externa lån. De externt upplånade medlen har lånats vidare till det schweiziska företaget via dess filialer på Irland och Puerto Rico. Det schweiziska företaget har därefter vidareutlånat dessa medel till det svenska förvärvsbolaget samt även lånat ut egna medel.

Bild 8

De externa lånen har en löptid på mellan 18 månader och 30 år, merparten av lånat belopp har dock en kort löptid. Det interna lånet från det amerikanska moderbolaget till det schweiziska företagens filialer löper på tre år med en mycket låg räntenivå. Lånen till det svenska bolaget löper på 10 år. De olika löptiderna i kombination med valutakursrisker medför att den räntenivå som ligger till grund för den ränta som det svenska företaget betalar till det schweiziska företaget vida överstiger den räntenivå som erläggs på det externa lånet.

Det schweiziska företaget betalar skatt på mottagen ränta med 10,2 %. På grund av den mycket låga räntenivån på lånet från det amerikanska moderbolaget är det endast en del av den ränta som det svenska bolaget erlägger till det schweiziska företaget som slussas vidare. Det amerikanska moderbolaget tillämpar inte check-the-box reglerna varför ränteintäkten är föremål för amerikansk bolagsskatt om 36 %. Dock kan ränteintäkten kvittas mot de betydligt högre räntekostnader som erläggs till extern part på samma lånebelopp varför det inte uppkommer någon faktisk beskattning av ränteintäkten i USA. Om man enbart beaktar räntetransaktionerna, d.v.s. bortsett från andra intäkter och kostnader, hos det amerikanska moderbolaget uppkommer istället ett underskott.

Genom denna finansieringsstruktur uppnås en låg beskattning i Schweiz på en del av räntan och ingen beskattning alls av den del av räntan som betalas till USA, medan det uppkommer ett ränteavdrag i Sverige.

6.3.5 Lån från bolag med underskott

Skatteverket har redan i föregående års rapport nämnt att det noterats en ökad tendens till att svenska bolag lånar från utländska underskottsbolag. Skatteverket har i rapporten från december 2011 redovisat kringgåenden av 2009 års lag genom överföring av lånereverser till underskottsbolag. De iakttagelser som har gjorts utifrån hittills tillgängligt material avseende beskattningsåret 2013 tyder på att denna tendens kvarstår. En relativt stor del av de företag som yrkar avdrag för räntekostnader uppger att mottagaren av ränteinkomsten har skattemässiga underskott eller ingår i en beskattningssammanslagning som totalt sett har skattemässiga underskott.

Skatteverket har tidigare konstaterat att det är vanligt förekommande med långgivare i Luxemburg som har skattemässiga underskott. Även efter att 2013 års ränteregler trätt ikraft synes detta vara något som ofta förekommer. Enligt vad Skatteverket erfar finns det i Luxemburg gynnsamma skatteregler som gör det möjligt att bygga upp stora underskott genom koncerninterna transaktioner. Men det förekommer även långgivare med skattemässiga underskott i länder utan kända gynnsamma skatteregler, exempelvis Finland, Norge, Frankrike och Spanien.

Skatteverket har i 2013 års rapport beskrivit några fall där svenska eller utländska företag med skattemässiga underskott har förvärvat för att därefter ta emot räntebetalningar från svenska företag inom intressegemenskapen.

Vad gäller underskottsfallen ger 2013 års lag till skillnad från 2009 års lag möjlighet att begränsa rätten till avdrag enligt undantaget från tioprocentregeln. Det uppstår en väsentlig skatteförmån för intressegemenskapen i de fall det är fråga om betydande belopp, eftersom skuldförhållandet föranleder ränteavdrag i Sverige (skattesats 22 %) samtidigt som ränteinkomsten i praktiken inte blir beskattad när inkomsten kvittas mot skattemässiga underskott.

I propositionen 2012/13:1 anges några situationer då avdrag inte bör få göras. Det är när ett företag som har stora underskott saknar medel att låna ut och ändå agerar långgivare genom att pengar slussas dit från andra företag inom intressegemenskapen eller när ett lån slussas till underskottsbolaget. Den typ av fall som beskrivs i propositionen har tidigare observerats av Skatteverket och har beskrivits i tidigare rapporter.

Det synes inte vara ovanligt att lån lämnas från intressebolag med stora skattemässiga underskott redan när skuldförhållandet etableras. Detta är således en annan situation än de som beskrivs i förarbetena och därmed är det i dessa fall inte lika förutsägbart hur

ränteavdragsbegränsningsreglerna ska tillämpas. Det behöver inte heller vara fråga om ackumulerade underskott, det finns även exempel då årets kostnad täcker ränteintäkten med följd att ränteintäkten inte blir faktiskt beskattad. Även i dessa fall uppstår en skatteförmån vilket medför att det kan bli aktuellt att tillämpa undantaget från tioprocentsregeln.

Skatterättsnämnden har lämnat besked i minst fyra fall där långgivaren har skattemässiga underskott och har i samtliga fall bedömt att avdragsrätt inte föreligger, förutom i ett av fallen där nämnden ansåg att avdragsrätt förelåg i en delfråga.

6.3.6 Beskattningsbeslut/domar i andra länder

Enligt tioprocentsregeln ska en bedömning göras av om inkomsten blir beskattad med minst 10 % i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma.

I samband med processer avseende 2009 års ränteregler har företag framfört att det långgivande företaget numera uppfyller kravet om 10 % beskattning då en utländsk skattemyndighet efter utredning har upptaxerat det långgivande företaget. Upptaxeringen har medfört att kravet om 10 % beskattning för stunden kan vara uppfyllt. Ett problem är dock att en högre instans kan ändra beslutet/domen varefter kravet om 10 % beskattning inte längre är uppfyllt. Beskattningen om minst 10 % är inte definitiv förrän ett beslut eller en dom vunnit laga kraft.

I aktuella fall har upptaxeringen skett p.g.a. att de utländska skattemyndigheterna inte godtagit transaktioner som varit av skatteplaneringskaraktär. Det är således flera länder som ifrågasätter samma transaktioner. De svenska räntereglerna blir i en sådan situation komplicerade att hantera då reglerna bygger på en beskattningssituation i ett eller flera andra länder där beskattningsnivån kan variera över tiden beroende på vilken framgång det långgivande företaget har vid överklagande av beslut och domar. De kända fallen gäller tillämpningen av 2009 års ränteregler men problemställningen är densamma med 2013 års regler. I förevarande fall hade inte undantaget från tioprocentsregeln varit tillämpligt om det varit 2013 års ränteregler som varit gällande eftersom beskattningen vida överstiger 22 % om de utländska skattemyndigheternas beslut skulle stå fast.

6.3.7 Överenskommelser med myndigheter i andra länder

Skatteverket har i tidigare rapporter uppmärksammat svårigheter vid tillämpning av tioprocentsregeln. I rapporten från december 2011 skrevs bl.a. följande gällande tillämpningen av 2009 års regler.

”Fler företag än beräknat har åberopat undantagsreglerna. I de flesta fall sammanhänger svårigheterna i hanteringen med att en bedömning ska göras utifrån ett annat lands lagstiftning och förhållanden. Detta är oerhört svårt, kräver stora resurser och det har varit svårt att få vetskap om allt.”

Tioprocentsregelns utformning är densamma i 2013 års lag som i 2009 års lag.

En särskild svårighet är att det i en del länder är möjligt att göra överenskommelser med myndigheterna att betala skatt utifrån en annan skattesats än den som normalt gäller i landet. En sådan överenskommelse skulle kunna ge en lågbeskattning av räntan men det är också möjligt att detta skulle kunna användas för att betala skatt utifrån en högre skattesats för att klara kravet om 10 % beskattning. Det föreligger stora svårigheter för Skatteverket att ta reda på om enskilda företag har överenskommelser med myndigheter i andra länder.

Skatteverket har tidigare utrett ett fall där ett dotterbolag i Schweiz träffade en överenskommelse om att betala mer skatt i Schweiz genom att tillämpa en högre skattesats än den lagstadgade i syfte att det svenska moderbolaget skulle undgå CFC-beskattning i Sverige.

En närliggande fråga är när företagen avstår från att utnyttja fullt s.k. NID-avdrag i Belgien. I sådana fall är det inte fråga om en överenskommelse med skattemyndigheten. Istället väljer företaget själv lämplig skattenivå, exempelvis överstigande 10 %, genom att avstå från att yrka fullt NID-avdrag.

EU-kommissionen har agerat med anledning av att multinationella koncerner har träffat överenskommelser gällande skatter med olika myndigheter inom området internprissättning. De länder som varit föremål för EU-kommissionens utredning är Irland (Apple), Luxemburg (Fiat och Amazon) samt Nederländerna (Starbucks). EU-kommissionen anför att i de fall överenskommelser ingås på så sätt att vissa företag får fördelar vid beskattningen som inte andra företag får kan det vara fråga om otillåtet statsstöd. Misstanken är att man i överenskommelserna avseende internprissättning har godtagit prisnivåer som inte är armlängdsmässiga. Preliminärt har EU-kommissionen kommit fram till att överenskommelser som Irland ingått till förmån för Apple utgör statligt stöd. Detsamma gäller även den överenskommelse de luxemburgska skattemyndigheterna ingått till förmån för Fiat. Irland har en bolagsskattesats på 12,5 % men Apple, som har sin bas för Europaverksamheten på Irland, har endast betalat en faktisk skatt om 2 %.

Under hösten har rapporterats om ett stort antal överenskommelser mellan skattemyndigheten i Luxemburg och olika företag etablerade i Luxemburg som har läckt ut till media. Läckan omfattar dokument som har upprättats av en enskild konsultfirma och avser drygt 300 företag. Drygt 40 överenskommelser hänförliga till drygt 20 koncerner, har bedömts ha någon form av koppling till svenska företag. Överenskommelserna omfattar en rad olika skattefrågor, däribland undvikande av beskattning av ränteintäkter genom användande av vinstandelslån eller hybridinstrument. I dokumenten, som upprättats av företagens skattekonsulter, lämnas ibland en omfattande beskrivning av aktuella transaktioner samt hur skattereglerna i Luxemburg ska tolkas. Dokumenten har sedan godkänts av en skattetjänsteman tillsynes utan utredning eller ifrågasättande av uppgifter. Det är i normalfallet svårt för Skatteverket att få

information om att enskilda företag ingått sådana överenskommelser som kan vara avgörande vid bedömningen av tioprocentsregelen.

6.4 Sammanfattning

När det gäller de kringgåenden som beskrivits i tidigare rapporter, se avsnitt 6.2, finns anledning att anta att de nya reglerna från 2013 kommer att förhindra ränteavdrag i de flesta fall. Det är dock för tidigt att kunna dra några säkra slutsatser då endast enstaka utredningar ännu hunnit färdigställas samt att någon vägledande praxis ännu inte bildats.

2013 års lag ger till skillnad från 2009 års lag möjlighet att begränsa rätten till avdrag i underskottsfallen enligt undantaget från tioprocentsregeln. För att det inte ska föreligga någon avdragsrätt krävs dock att det huvudsakliga skälet (ca 75 %) till att skuldförhållandet uppkommit är att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Den högre bevisning som krävs för undantaget från tioprocentregeln beror på att beskattningen normalt uppgår till minst 10 %. Det blir dock ingen faktisk beskattning av räntan när långgivaren är ett företag med skattemässiga underskott. Dessa fall beskattas således inte alls i praktiken och kan därför jämföras med de fall där ventilen tillämpas. Vid tillämpningen av ventilen krävs endast att skuldförhållandet är skattedrivet till 25 % för att avdrag ska kunna nekas. I propositionen beskrivs några situationer, bl.a. när en revers flyttas till ett företag med skattemässiga underskott. I dessa fall är presumtionen att avdragsrätt inte föreligger. De fall där företag har skattemässiga underskott redan vid etablerandet av skuldförhållandet är svårare att bedöma. Särskilt beaktansvärda är de fall där det är fråga om stora skattemässiga underskott som inte kommer att förbrukas under överskådlig tid eller där skatteregler leder till att en underskottssituation uppstår. Förfarandet kan betraktas som en form av kringgående av reglerna för internationella koncernavdrag. Skatterättsnämnden har i flera fall bedömt att det inte förelegat avdragsrätt när långgivaren har skattemässiga underskott.

I avsnitt 6.3.7 har beskrivits att det finns möjligheter för företag att göra olika typer av överenskommelser med myndigheter i vissa länder. Det föreligger stora svårigheter för Skatteverket att ta reda på om enskilda företag har överenskommelser med myndigheter i andra länder, vilket kan ha betydelse vid bedömning av tioprocentsregeln. En annan svårighet vid bedömningen av beskattningsnivån beskrivs i avsnitt 6.3.6. Det gäller de fall där en utländsk skattemyndighet fattar beslut om taxering, som vid tillämpningen av tioprocentsregeln påverkar om inkomsten anses bli beskattad i det utländska företaget. I dessa fall kan frågan om hur inkomsten blir beskattad bli avhängig av utfallet av en domstolsprocess i ett annat land.

Tendensen att företagen har alltmer komplicerade finansieringsstrukturer, som beskrivs i avsnitt 6.3.4, kan vara en konsekvens av ränteavdragsbegränsningsreglerna. De komplicerade finansieringsstrukturerna medför att ränteregler blir svårare att tillämpa vad avser att utreda och att bedöma vem som har rätt till inkomsten. Detta kräver mer resurser vid utredningen.

Med 2013 års lag har ränteregleringen utvidgats till att omfatta alla interna räntor varför även skuldförhållanden som etablerats i samband med externa företagsförvärv omfattas, däribland förvärv gjorda av riskkapitalaktörer. Därtill har begreppet intressegemenskap utvidgats till att omfatta företag med väsentligt inflytande jämfört med tidigare bestämmande inflytande. Vid tillämpningen av räntereglerna vid riskkapitalförvärv uppkommer frågan om långivare och låntagare ingår i samma intressegemenskap. Frågan om intressegemenskap är föremål för bedömning.

Det stora antal förfrågningar både vad gäller dialogfrågor till Skatteverket och ansökan om förhandsbesked hos SRN samt att ett stort antal företag har lämnat upplysningar om ränteavdrag i inkomstdeklarationen tyder på att räntereglerna av företagen upplevs vara svåra att tillämpa. Skatterättsnämnden har dock varit restriktiv med att medge avdrag i de fall där den hittills lämnat besked.

Sammanfattningsvis synes de nya reglerna ha haft en effekt då vi kan se att de interna lånen minskar. Vid en analys av tidigare kända fall gällande interna och externa andelsförvärv har även framkommit att ett en del företag avvecklat lånen och ränteavdragen helt eller återlagt räntan skattemässigt i deklarationen, men det finns dock de som fortfarande yrkar avdrag.

7 Slutsatser

- Skatteverket har i 2013 års rapport kommit fram till att det förekommer skatteplanering med externa skulder i samband med företagsförvärv. Detta sker i sådan omfattning att det kan anses hota bolagsskattebasen. Några iakttagelser som visar att det skulle ha avtagit har inte gjorts.
- Makrostatistik visar att de interna lånen minskar och att andelen eget kapital vid utländska direktinvesteringar i Sverige ökar. Detta tyder på att räntebegränsningsreglerna haft effekt.
- De externa lånen har samtidigt ökat. Skatteverket har inte kunnat verifiera att det beror på att interna lån har växlats till externa lån. Även om de externa lånen ökat kvarstår en minskning av de totala skulderna.
- Den totala upplåningen ligger på en fortsatt hög nivå då den externa upplåningen har ökat. Detta medför att det inte blir någon större förändring av det negativa räntenettet trots att den interna upplåningen har minskat. Det innebär att det behövs ändrade regler som även omfattar externa räntor om regleringen av ränteavdrag ska få någon mer betydande effekt på den svenska bolagsskattebasen.

- Det är för tidigt att dra några säkra slutsatser gällande tillämpningen av 2013 års regler. Endast enstaka utredningar är ännu slutförda. Reglerna synes dock ha haft en effekt då de interna lånen har minskat.
- En del sedan tidigare kända fall vad gäller skulder hänförliga till interna och externa andelsförvärv har avvecklat sina interna lån eller återlagt räntan till beskattning i inkomstdeklarationen. Andra fortsätter att yrka avdrag för räntan.
- Företag inom välfärdssektorn, som förvärvats av riskkapitalbolag/investmentbolag, har i stor utsträckning avvecklat sina interna lån i många fall genom att omvandla ägarlånen till eget kapital.
- Många förfrågningar om tillämpningen av reglerna till både Skatteverket och Skatterättsnämnden samt att upplysningar om ränteavdrag lämnats i inkomstdeklarationerna i stor omfattning indikerar att företagen upplever att reglerna är svåra att tillämpa.
- 2013 års lag förväntas täcka in en stor del av det som tidigare rapporterats som kringgåenden av 2009 års lag eller annan skatteplanering. Dock kvarstår en del svårigheter vid tillämpning av reglerna inom vissa områden.
 - Ägarstrukturer med många delägare involverade försvårar bedömningen av om skuldförhållandet etablerats mellan parter inom intressegemenskapen.
 - Alltmer komplexa finansieringsstrukturer försvårar bedömningen av vem som har rätt till inkomsten.
 - Bland annat överenskommelser med utländska myndigheter försvårar bedömning av beskattningsnivån i andra länder.
 - Vid lån från långivare med skattemässiga underskott ska bedömning ske utifrån undantaget från tioprocentregeln trots att ingen faktisk beskattning uppkommer. Därmed krävs att skuldförhållandet är skattedrivet till 75 % för att avdrag ska kunna nekas.